

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1856.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 157.

Π Ε Ρ Ι ΤΩΝ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΥΤΑΙΣ ΛΟΓΙΩΝ (*).

—•••••

Ἐπειδὴ μόνον διὰ τὸ πρεσβεῖον, τὸ ἄζηλον
ἐκείνο τῆς ἡλικίας, προνόμιον, ἤξιώθην, ὦ Φιλομα-

(*) Ἡ ἀνωτέρω Πραγματεία, ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου
Κ. Α. Μουστοξύδου τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1845 ἐνώπιον τῆς ἐν Κερκύρᾳ
ἐπιτελείας τῶν Φιλομαθῶν, ἥτις διαρκήσασα τεσσαράκοντα ἔτη δι-
ελύθη πρὸ ὀκτώ ἐννευτῶν, δημοσιεύεται ἐνταῦθα οὐ μόνον ἕνεκα τῆς
σπουδαιότητος αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκδοθεῖσα τότε ἐν ἐλάχιστοις
ἀντιτύποις, δὲν ἐγένετο, ὡς ἴδαι, γνωστὴ πρὸς τὸ Πανελλήνιον.
Πᾶν ἔργον ἀνακαλοῦν τὴν ἐν χρόνῳ ἀσυνέπειαν καὶ σκοτεινὰν παιδείαν
καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνας τῶν πατέρων ἡμῶν, εἶναι πολὺ τιμω-
ρὸν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὡς ἄλλως ἐξεραυνᾶται καὶ ὑπερ-
μαρτυρεῖται ὑπὸ ἀνδρὸς οἷος ὁ Κ. Α. Μουστοξύδης.

θεῖς Ἑταῖροι, τῆς τιμῆς νὰ προεδρεύω ὑμῶν, καὶ
ὁ λόγος μου λοιπὸν ἐμελλεν, ὡς ἂν προεισόδιον τῶν
ὑμετέρων, νὰ προσκαλέσῃ πρῶτος τὴν φιλικοῦσαν
ὑμῶν, ἀνγκαστὸν ἦτο, ἐν ᾧ προταρεῖται τῶν ἄλλων
κατὰ τὴν τάξιν, νὰ μὴ ἦναι ἐσχάτος αὐτῶν κατὰ
τὴν ἀξίαν. Ἀλλ' ἐὰν σοφὴ εἶναι ἡ ῥῆσις·

« Ἀρχομένον δ' ἔργου, πρόσωπον
» γρὴν θέμεν τηλαυγές. »

ἐπίσης ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐγὼ μὲν ἐλάχιστον πάντων,
ὀλίγοι δὲ καὶ ἄλλοι δύνανται εὐλόγως νὰ καυχη-
θῶσιν ὅτι κατήρξαντο τοῦ ἔργου,

« Χρυσέας ὑποστάσαντες εὖ
» τειχεῖ προθύρῳ θαλάμου
» κίονας. »

Καὶ οὕτω δὲ μεγίστην ἔχω παρηγορίαν τὴν συναί-
σθησιν ὅτι οὐκ ἔστι θρασὺ ὑπεραυχόσεως ἱκανότητος
φρόνημα, ἀλλ' ἀπαραιτήτου καθήκοντος ἀναγκαίᾳ
ἐκπλήρωσις ἴσχυσε νὰ κινήσῃ τὴν γλῶσσάν μου,
καὶ ὅτι τῶν λόγων μου ἡ ὑπόθεσις θέλει φανῇ
τοῦλάχιστον κατάλληλος πρὸς τὴν αἰσίαν τάξιν
περίστασιν, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἡ Ἑταιρία τῶν

φιλομαθῶν συνέρχεται σήμερον μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ὡς ἂν πρὸς ἀρίστους αἰωνισμοὺς τῆς πατρίδας καὶ εἰρηνότορου Ἀθηνᾶς, μακρὴν τινα καὶ τῆς ὑγῆς ἡμῶν ἀξίον βίον ἐπαγγελλομένη.

Ἐπειδὴ δὲ πάντοτε καὶ πρὸς πάντας ἡδιστον ἀκουστικὰ εἶναι τὰ τῶν προγόνων, ἐνόμισα ὅτι ᾗθις καὶ ὑμεῖς εὐχρεστέῃ ἀκούοντες ἔσιν καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἡ φιλομαθία, ἐν ᾗ διέκχυσαν πολλῶν τῆς ψυχῆς, κατέτειναν ἅμα καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς προσπάθειας.

Ὅχι ὀλίγον εὐρυδὼν ἀνδρῶν ὑπῆρξε μήτηρ ἡ Κέρκυρα κατὰ τὴν δεκάτην ἑκτὴν ἑκατονταετηρίδα, καὶ, ἵνα τὰλλα σιωπήσωμεν, ἔτι καὶ νῦν μετ' ἐπαίνου μνημονεύονται τὰ ὀνόματα Ἀντωνίου τοῦ Ἐπαρχοῦ, Νικολάου τοῦ Σοφικανοῦ, Νικολάου τοῦ Πέτρου, Ματθαίου τοῦ Δεσφῆ, Ἀνδρονίκου τοῦ Νουκίου, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐξεδόθησαν ὅχι μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Λειψίᾳ καὶ ἐν Νουριμβέργῃ καὶ ἐν Λονδίῳ. Μετὰ δὲ τῶν Ἰονίων, καὶ τὸ Πανελλήνιον, εἰς τοῦ ὁποῦ τὰς τύχας ἐμελλεν ἡ Κέρκυρα νὰ ἔχῃ πάντοτε ἐπιρροὴν ἰσχυράν, δὲν δύναται νὰ μὴ καύσῃ θυμίαμα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Θωμᾶ Φλαγγίνου, ὅστις πολλὰ καὶ μεγάλα εὐεργετήσας τὸ ἔθνος, διέταξε προσέτι, μεσοῦσης τῆς δεκάτης ἐβδομῆς ἑκατονταετηρίδος, τὴν καθίδρυσιν τοῦ φροντιστηρίου ἐκείνου, ἐνθα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας τὸ ἱερὸν πῦρ ἐρρουρήθη, καὶ ὅθεν σπινθῆρες μὲν κατὰ πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ φῶς ἐξέλαμψε τηλαυγέστερον διασκαδάζον πολλαχοῦ τῆς δουλείας τὸ σκότος.

Θαλερὰν ἔτι διασώζουσα τοῦ παρελθόντος τὴν μνήμην, ἐπὶ δὲ τοῖς παροῦσι σιμνωνομένη ἡ Κέρκυρα, εἶδε τῷ 1656 καθισταμένην ἐν αὐτῇ ἀκαδημίαν, πρωτοφανὲς παρ' ἡμῖν καθίδρυμα, ἥτις ἐκλήθη τῶν *Ἐξησφαλισμένων* (*degli Assicurati*), καὶ εἶχεν ἐπίσημον δύο βράχους, καὶ ὑπεράνω πτηνὸν λέοντα ἐν ἀέρι ταλαντευόμενον μετ' ἐπιγραφῆς *hinc semper*, αἰνιττομένη, ὡς φαίνεται διὰ τε τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ συμβόλου τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἥτις πᾶσαν τὴν σωτηρίαν αὐτῆς ἀπειλούμενην τότε ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τῆς σοφίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐχθροῦ, ἀντιτίθετο εἰς τὴν δικόρυστον αὐτῆς ἀκρόπολιν καὶ τὸν ἐπισκέπτοντα κραταῖον λέοντα, καὶ ἔβλεπε λοιπὸν ἐξησφαλισμένον τὸν ἀτάραχον βίον, ἐν ᾧ καὶ μόνῳ ἐπιδίδουσι τὰ εἰρηναῖα καὶ τερπνὰ τῶν Μουσῶν ἐπιτηδεύματα. Τριάκοντα ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ συγχροτοῦντες τὴν ἀκαδημίαν ταύτην, ὧν οἱ μὲν τὰ τῆς ἱερωτικῆς ἐτέλουν, οἱ δὲ τὴν ἱατρικὴν, καὶ ἄλλοι τὴν ἐπιστήμην τῶν νόμων ἐθεράπευον. Ἦσαν δὲ μετὰ τῶν πολιτῶν ἀναμεμυγμένοι καὶ ξένοι, ἐὰν οὕτως ἡδύναντο νὰ κληθῶνται οἱ ὑπάρχοντες ἀπὸ τριχασίων ἡδὴ ἐτῶν κυβερνῶντος τὴν νῆσον, καὶ ἐὰν τῆς παιδείας οἱ μύσται, μίαν συναποτελοῦντες αὐτόνομον πολιτείαν καὶ εἰς ἑνὰ πειθόμενοι καθολικώτατον θεσμὸν, τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δὲν ἦσαν ἅμα καὶ πολῖται ἰσότημοι, ὁποιαδήποτε ἂν ἦναι αὐτῶν ἡ γενέθλιος χώρα.

Πλὴν ἐνὸς εἰδυλλίου ἰταλιστὶ πεποιημένου ὑπὸ ἀνωνόμου τινός, ὅστις, ἐπιγραφόμενος *Ἀκαδημαϊκὸς ἐξησφαλισμένος Κερκύρας* (*Academico assicurato di Corfu*), ἐπαινεῖ τῷ 1672 τὴν ὑπὸ Ἀνδρέου τοῦ Μικρακοῦ συντεταγμένην ἱστορίαν, ἥς καὶ πρόκειται τὸ εἰδυλλιον τοῦτο, οὐδὲν ἕτερον τῆς ἀκαδημίας ταύτης μνημόσυνον διεσώθη. Ἰσως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῦ συνέταιροι, ἀγόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπικρατούσης περὶ τοὺς λόγους αἰρέσεως τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, καὶ πολὺ πλέον τοῦ ὠφελίμου θηρεύοντες τὸ τερπνόν, ἡγάπων νὰ ἐξασκῶσι τὸν κλάμον εἰς ποιητικὰς μελέτας, παρέχοντες, ἀντὶ τῆς ἀπὸ καρπῶν ὠρίμων εὐχύμου τροφῆς, γλοσερὰ φύλλα καταθέλγοντα εὐπροσύνως τὸν ὀρθοκλμόν. Ἀλλ' ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἔργων τῶν Ἀκαδημαϊκῶν τούτων, θέλομεν τοῦλάχιστον ἐρευνῆσαι τίνες καὶ ποῖα ἔχνη κατέλιπον εἰς ἡμᾶς τῆς οἰκισθῆναι αὐτῶν ἱκανότητος.

Ἦτο λοιπὸν ἐν γένει ἡ Ἐταιρία τῶν ἐξησφαλισμένων ἀνάλογος πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου. Πρῶτανις δὲ αὐτῆς ἐργασίας τὸ πρῶτον μοναχὸς τις Γρηγόριος Γρίττης, διδάσκαλος, ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τάγματος τοῦ ἱεροῦ Λύγουστίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη καθιδρυθῆ ἀπὸ τοῦ 1399 ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Εὐαγγελιστρίας, κατ' αὐτῆσιν Πέτρου τινός ἀρχιερέως, ὅστις καὶ τὸν ναὸν ὠκοδόμησε. Καὶ τὰ μὲν χρονικά τῆς ἰταλικῆς γραμματολογίας οὐδὲν λέγουσι περὶ τοῦ μοναχοῦ τούτου, ἀλλ' ἐκ τῆς προσηγορίας τοῦ διδασκάλου ἦν αὐτὸς ἐπιγράφεται, συμβαλλόμεθα τὴν περὶ τὰ Λατινικὰ ἢ τὴν θεολογίαν ἱκανότητα τοῦ ἀνδρός, καὶ νομίζομεν λοιπὸν ὅτι διὰ ταύτην, ἂν ὅχι διὰ τὴν ἐξ εὐπατριδῶν αὐτοῦ καταγωγὴν, μαρτυρουμένην ἄλλως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου, ἡξιώθη τῆς τιμῆς τοῦ προεδρεύειν τῆς ἀκαδημίας. Πρῶτοι δὲ αὐτῆς λογοκρίται ὑπῆρξαν Νικόλαος Καρτάνος, Σπουριδὼν Ἀλταβίλλας καὶ Παναγιώτης Ἰουστινιανός, γραμματεὺς δὲ Δημήτριος Ῥίγκης. Ἡ διαστελλούσα τὸ ὄνομα τοῦ Καρτάνου ἱπποτικὴ ἐπὶ κλησίς, ἡ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μετὰ πλείονος φειδοῦς καὶ μᾶλλον κατ' ἀξίαν προσηγορούμενη, δύναται νὰ ληθῇ ὡς ἱκανὸν τεκμήριον ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἀγαθοεργῶν τῆς πατρίδος εἰς ἣν καὶ οἱ ἄλλοι ἀναμφισβότως ὑπερέτησαν, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν δημοσίων ἐγγράφων. Ἐὰν δὲ πρῶτιστον παντός ἀνθρώπου καθῆκαν εἶναι ὅχι μόνον νὰ διάγῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ πράττῃ ὡς εἰς πολίτην προσήκει, μηδὲ ὑπὸ βραθυμίας ν' ἀποποιῇται τὴν ὑποχρεώσιν αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα, ἢ τὰν ἀπαλιν ὑπὸ φιλοδοξίας νὰ σπουδάζῃ, ὁ προσερχόμενος τότε εἰς τὰ δημόσια παρεῖχε βέβαια τῆς φιλοκατρίας αὐτοῦ ἐναργέστεραν ἀπόδειξιν, καθ' ὅτι ἄμισθα ἦσαν τὰ ὑπουργήματα, ἂν καὶ πρὸς κειρὸν καὶ ἐκ περιόδου μετὰ πολλῆς διενέμοντο ἐπισκεΐας.

Ὁ Ἀλταβίλλας ἐπαινεῖται καὶ ὡς ἔσοχος ἱατρός· ἀλλ' ἀρεμπάσθη τοῦ βίου ὑπὸ οἰκτροτάτου συμβάντος· διότι μικρὸν μετὰ τὴν καθίδρυσιν τῆς ἀκαδημίας τῷ 1658, συνετρίβη ὑπὸ τὰ καταιπνώματα, τὰ ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ πυριτο-

θήκης τινός τοῦ παλαιοῦ φρουρίου προξενθέντα.

Εἰς τὸν Ἰουστινιανὸν φαίνεται ὅτι ἐνίστατο προσε-
μειδίῳ αἱ Μοῦσαι· τεκμήριον δὲ τὰ εὐδάρια αὐτοῦ
τῶν ὁποίων ἐν δύνανται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς ἱστορικὸν
ὑπόμνημα. Τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας τῶν Κερκυραίων
πόλεως, ἣν αἱ Κορινθιακαὶ τέχναι εἶχον πάλαι
ποτὲ κατακοσμήσει πολυτελῶς, διὰ τε τὰς πολλὰς
τῶν Γότθων κατεργημώσεις, καὶ διὰ τοὺς συντινά-
ξαντας τὴν νῆσον βιαιοτάτους σεισμούς, ἐτι δὲ καὶ
διὰ τὴν αὐθόρμητον εἰς ἀσφαλεστέραν χώραν με-
τανάστευσιν τῶν κατοίκων, φευγόντων ἅμα καὶ
τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βερβάρων καὶ τὰς ἐκ θαλάσσης
ἀδιακόπους τῶν πειρατῶν ὕβρεις, ἔλειντο ἤδη ἐκ
πολλοῦ κτηρηριμένα. Ἦγειρον δὲ τότε οἱ Ἑνε-
τοί, ὅχι μόνον εἰς ὑπεράσπισιν τῆς νήσου ἀλλὰ καὶ
πάσης ἐν γένει τῆς χριστεπωνύμου πολιτείας, τὸν
πελώριον ἐκεῖνον προμαχῶνα, ὅπου ἐμελλε νὰ θρυ-
σθῇ τέλος τῶν Ὀθωμανῶν ἡ μανιώδης ὁρμή. Ὄθεν,
ἐπειδὴ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θεοὶ πείθονται, τὰ ἐρείπει-
ταῦτα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἂν ὅσα τεθνεώτος γίγχντος
κατεπλήρουν μέγα τοῦ ἐδάφους διάστημα, ἡ κα-
τωρυγμένα ὑπὸ τοῦ χρόνου εἰς τὰ σπλάχνα τῆς
γῆς διατηροῦντο, ἐκουσίως ὑπὸ τοῦ κοινοῦ παρε-
χωρήθησαν τῷ 1675 εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ εἴ-
κοσι λοιπὸν χιλιάδες μεγάλων τετραγώνων μαρ-
μάρων ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν ὀχυ-
ρωμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα, θυμωσὶν τῆς στρα-
τιωτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἔργον, διήγειραν τὴν ζη-
λοτυπίαν καὶ τὴν πάλιν ἰσχυρὴν ἐραμίλλων, καὶ
ποτὲ μὲν λυπηρῶν, ποτὲ δὲ εὐφροσύνων ἀποτελεσ-
μάτων ἐγένοντο πρόξενα εἰς τοὺς Ἰονίους. Ἐκ τού-
του ἔλαβε τὴν ὑπόθεσιν ἡ μοῦσα τοῦ Ἰουστινιανοῦ.
Ἀλλ' οὐτ' αὐτοῦ, οὐτ' ἄλλου τινός τῶν εἰρημένων
ἀκαδημαϊκῶν διαμένει ἐτι ἔγνος ἕτερον τῆς περὶ
τοὺς λόγους αὐτῶν ἱκνότητος. Καὶ οὐδὲν θυ-
μαστόν· διότι ἡ ἡμετέρα πόλις, ἐνδεὴς οὖσα
τότε καὶ τυπογραφίας καὶ ἄλλων ἐτι κοινοτέ-
ρων χειροτεχνιῶν, ὥσπερ κηδομένη τῆς ὑπολή-
ψεως τῶν συγγραφέων, δὲν παρεῖχεν εἰς τὰ ἔργα αὐ-
τῶν πρόχειρον δημοσιεύσεως μέσον, οὐδ' εἶχεν ἐτι
τοσοῦτον παραλυθῇ ὁ χαλινὸς πάσης συστολῆς, ὥστε
ἐκαστος ὑπὸ θρασείας τινός μεγαλοφροσύνης νὰ ὑπο-
λαμβάνῃ καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰ τυχόντα αὐτοῦ
ἐνθυμήματα, ἄξια νὰ διαπέμπωνται εἰς τοὺς μακρὰν
ἀπωκισμένους ἢ εἰς τὰς γενεὰς τῶν ἐπερχομένων,
καὶ τοσοῦτον ἐτι ἐδύνάτο ἡ προσωπικὴ ἐκάστου ἀ-
ξιοπρέπεια, ὥστε εἰς οὐδὲνα εἶχεν ἐπέλθει ποτὲ ἡ
ιδέα νὰ μεταχειρισθῇ τὸν τύπον ὥσπερ τοὺς χει-
ρουργοῦντας αὐτοὺς οἱ τυφλοὶ ἐπαίτται, οἵτινες δι'
ἐκείνων θυροκοποῦντες προσκитоῦσι τὸν ὁδὸν, μισ-
θὸν τοῦ κακοφώνου καὶ ἐκμελοῦς αὐτῶν ἄσματος.

Μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς ἀκα-
δημίας μνημονεύουσιν αὐτῆς ὁ τε Ἰάκωβος ὁ Σπῶν
καὶ Γεώργιος ὁ Οὐήλερος (Wheler), ὁ μὲν Γάλλος
ὁ δὲ Ἄγγλος, οἵτινες ἐπεσκέφθησαν τὴν νῆσον, καὶ
πολὺ διαφέροντες ἀμφοτέρωι τῆς ἀγέλης τῶν πε-
ριηγητῶν, πολλὰν δὲ ἔχοντας ἅμα καὶ ποικίλην
παιδείαν, ἐδείχθησαν ἐνταυτῷ καὶ παρατηρηταὶ ἀ-

κριθεῖς καὶ κριταὶ συνετοὶ καὶ ἀμερόληπτοι. Τοσαῦ-
τα δὲ περὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν καὶ μετ' εὐνοίας το-
σούτης ἔγραψεν ἡ ἐντιμος τῶν ἀνδρῶν τούτων συν-
ωρίς, ὅχι μόνον τὰ δῶρα ἐκθειάζουσιν, ὅσα ἡ φύσις
ἐπεδαψίλευεν, ἀλλὰ καὶ τὴν φιλοφροσύνην καὶ τὴν
παιδείαν ἐπαινοῦσα τῶν πολιτῶν, ὥστε οἱ λόγοι
αὐτῆς ὡς ἂν ἀψευδεστάτων καὶ ἀνυπόπτων μαρτύ-
ρων, πολὺ καὶ σήμερον ἔχοντες τὸ ἀξίωμα ἐνώ-
πιον τῶν ἀρείων καὶ ἐνδόξων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα, διὰ
τὴν ἀμυχὸν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων φορὴν,
περιῆλθον ἐκ διαδοχῆς εἰς τὴν δυναστείαν τῆς νή-
σου, δύνανται ν' ἀποδείξωσιν ὅτι οὐδέποτε ἡ Κέρ-
κυρα οὔτε ἀπῆλλοτρίωσεν, οὔτε ἀπέστησεν ἑαυτὴν
ἀπὸ τῆς παιδείας.

Ἀναφέρουσι δὲ οἱ συγγραφεῖς οὗτοι καὶ τινὰς τῶν
ἡμετέρων ἀκαδημαϊκῶν, οἷον τὸν διδάκτορα Ἰου-
στινιανόν, περὶ οὗ διελάβομεν ἀνωτέρω, καὶ τὸν
διδάκτορα Λουπινᾶν, ἀμφοτέρους μεγάλως εὐδο-
κίμοῦντας ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἱατροδιδάκτορα
Νικόλαον Βούλγαριν ἄκρον θεολόγον καὶ τῆς Ἑλλη-
νικῆς ἐγκρατέστατον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρω-
τοπαπᾶν τότε, νέον δὲ ἐτι τὴν ἡλικίαν, εἰδήμονα
τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης καὶ τὸν ἱπ-
πότην Μαρυκρᾶν, κτήτορα συλλογῆς τινος ἀρχαίων
νομισμάτων, ὧν τὰ πλεῖστα πάτρια, καὶ συγγρα-
φεὰ τῆς ἱστορίας τῆς Κερκύρας καὶ τὸν διδάκτορα
Σπυρίδωνα Αὐλιωνίτην Ναβιφόρην, κτήτορα καὶ
τοῦτον μικρᾶς τινος συλλογῆς νομισμάτων, ἐμπα-
θέστατον δὲ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐραστὴν καὶ τοὺς
ξένους περιηγητὰς μετὰ πλείστης περιποιούμενον
φιλοφροσύνης καὶ τὸν διδάκτορα Καπέλλον,
ὅστις, καὶ τοι νεώτατος, κατεῖχεν ἐντελῶς τὴν νο-
μικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλολογίαν, καὶ συνέταττε
τότε λεξικὸν τῆς καθομιλουμένης Ἑλληνικῆς, τῆς
Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης πολὺ πλουσιώ-
τερον τῶν μέχρις ἐκείνου δημοσιευθέντων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν ἡμετέρων

« αἰσχρὸν σιωπᾶν, τοὺς ξένους δ' εἶναι λέγειν, »

ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προστεθῶσιν ἐνταῦθα ὀλίγα
τινὰ εἰς ἐπιθεσίῳσιν τοῦλάχιστον ὧσιν ὁ Σπῶν
καὶ ὁ Οὐήλερος ἔγραψαν. Νικόλαος λοιπὸν ὁ Βούλ-
γαρις γεννηθεὶς τῷ 1634, εἶχε πολλὴν τὴν Λα-
τινικὴν, πλείστην δὲ τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν.
Ἀπελθὼν εἰς Παριεῖον ἐσπούδασε περὶ τὴν φι-
λοσοφίαν καὶ ἰδίως τὴν ἱατρικὴν, ἐρ' ἣ καὶ ἡ-
ξιώθη τοῦ στεράνου τῆς Ἀκαδημίας. Ἐπανελ-
θὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα, ἐδημοσίευσεν διὰ τῶν
ἐν Ἑνετίᾳ πιαστέρων τῷ 1679 τὴν Ἐκθεσιν τῆς
ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀνακομιδῆς τοῦ λειψά-
νου τοῦ θαυματουργοῦ προστάτου ἡμῶν, καὶ περὶ
τοῦ πῶς ἡ τῶν Βουλγάρων οἰκογένεια ἔχει πα-
τριεχὸν ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα· ἰταλίστι εἰς 4ον.—
Ἐγραψε δὲ καὶ τὰς θείας καὶ ἱεράς ἀκολουθίας
τῶν πολιούχων καὶ προστατῶν τῆς πόλεως καὶ
νήσου Κερκύρας, ἦγοντ' Σπυρίδωνος τοῦ θαυμα-
τουργοῦ, Ἰάσωρος καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστό-
λων μετὰ Κερκύρας τῆς παρθενομάρτυρος, καὶ

εἰν ὅλους ἐν αὐτοῖς μετ' ἄκρας φιλοπονίας ἐθήρευσ-
τὴν παιδείαν ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ πάντων τῶν θείων καὶ
ἀνθρωπίνων ἀποθησαυρίσας ἐξάρετον μάθησιν, ὥς-
περ διζυλοδρόμος ἀγωνιστής, ἐξῆλθεν ἐστεφανω-
μένος τῶν ἐν Βονωνίᾳ καὶ Παταυίᾳ πανεπιστημίων.

Ἄλλος μετὰ τούτους ἀκαδημαϊκὸς παρίσταται
ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Μαρμαρᾶς, ἰταλιστὴ συν-
υραίνων τὸ πόνημά ὄχι ἄνευ τινὸς εὐχερείας καὶ
γλαφυρότητος, ἀλλὰ χαίρων ὑπερβολῇ εἰς ἀλλό-
κοτα σχήματα, κομψολογίας καὶ ποικίλας ἄλλας
περὶ τὴν λέξιν παιδικὰς, παραρθεῖραι συγχάκις τὸ
ῥος, καὶ τῶν ἐλαττωμάτων τούτων ὄχι αὐτὸς
ἀλλ' ὁ αἰὼν καθ' ὃν ἐξῆλθε εἶναι μᾶλλον ὁ αἴτιος.
Παρατόπως δὲ ἤθελον διεκλάθει ἐνταῦθα περὶ τοῦ
πῶς ἐξεπλήρωσεν ἡ παρέδωκε τὸ ἱερὸν τοῦ ἱστορικοῦ
καθῆκον· διότι ἡ μὲν περὶ τούτου ἀκριβολογία ὑπὲρ
τὸ δέον ἤθελε μ' ἀποπλανήσῃ τοῦ προκειμένου,
ἐπιπολαίως δὲ ἀπτόμενος τοῦ ἔργου φοβοῦμαι μὴ
διὰ τὸ ἀπίθκον τοῦ λόγου ἀκούσω ἐνταῦθα περι-
ψιθυριζόμενον τὸ πολυθρύλλητον τοῦ Ἀσκραίου
ἐκεῖνο Κεραμεῖς κεραμεῖ κοτέει. Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ
τότε ἡ λυδία τῆς κριτικῆς λίθος, ἡ τὴν ἀλήθειαν
ἀπὸ τοῦ ψεύδους εὐχερῶς ἀποκρίνοισα, δὲν ὑπέ-
βαλε τὰ συγγράμματα εἰς τὴν αὐστηράν αὐτῆς βί-
σαν, ὁ δὲ Μαρμαρᾶς καὶ ὑπέθαλψεν, ἡ μᾶλλον
εἰπεῖν ἐξέκαυσε τῶν πολιτῶν αὐτοῦ τὴν κενοδο-
ξίαν, πλάττων τοὺς Κερκυραίους ἀρωγούς καὶ συμ-
μάχους τῶν Ῥωμαίων, καὶ μετ' αὐτῶν δῆθεν ἡ
μετὰ παντὸς ἄλλου κραταῖο ἔθνος τὰ παραβο-
λώτατα τῶν πολεμικῶν ἔργων εὐτόλμως συνεπι-
χειροῦντας, ὥσπερ ἡ μυῖα ἡ ἀφρόνως μεγαλαυ-
χοῦσα ὡς ἐξαιροῦσα αὐτὴ τὸν κονισρτόν τῆς ἀμά-
ξης, οὐδ' εἰς τοιοῦτον τῆς πατρίδος ἐγκωμιαστὴν
ἔλειψαν ἐγκωμιασταὶ ἄλλοι. Βικέντιος λοιπὸν ὁ
Ματσολένης, Κρής μὲν τὴν πατρίδα, μέτοικος δὲ ἐν
Κερκύρᾳ, καὶ εἰς πεζὸν καὶ ἑμμετρον λόγον ἐξέ-
φανεν ἰταλιστὴ τὸν ἔπαινον καὶ τῆς οἰκογενείας καὶ
τῆς βίβλου τοῦ συγγραφέως. Ἀλλὰ καὶ Νικόλαος
ὁ Μοτσάνναγας διὰ Λατινικῶν, καὶ ὁ Γάλλος Λου-
δοβίκος Τορρέδδος δι' Ἑλληνικῶν ἐπῶν, καὶ ἕτερος
προσέτι ἀνώνυμος δι' Ἰταλικοῦ εἰδυλλίου, ἠγέρθη-
σαν ὥσαύτως ἐπαινέται τοῦ ἱστοριογράφου. Τού-
των δὲ ὁ μὲν ἀνώνυμος ὑπογράφεται ἀκαδημαϊκὸς
ἐξησφαλισμένος Κερκύρας, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ πιθα-
νὸν λόγον ἦσαν ἐκεῖνου συνέταιροι.

Τοῦ Αὐλωνίτου σώζεται χειρόγραφον βιβλί-
ριον ἐπιγεγραμμένον *Impronti d'onore, ovvero
la spiegazione delle medaglie Corciresi coniate
sotto il suo dominio aristocratico*, ἐνθα
δεικνύει μὲν παιδείαν τινὰ ὁ συγγραφεὺς, ἀλλὰ
φαντασίαν μᾶλλον ἢ κριτικὴν, καὶ ἕτερον πονημά-
τιον περὶ Νικοπόλεως καὶ Λευκάδος.

Τοῦ δὲ Καπέλλου ἐδημοσιεύθησαν, τῷ 1680
ἐννέα Λόγοι ἡρωικοὶ μετὰ προσφωνήσεως πρὸς τὸ
κοινὸν τῶν Κερκυραίων, διότι ἐν ὀνόματι αὐτοῦ
καὶ συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀπὸ τοῦ
1671 μέχρι τοῦ 1678 εἰς ἔπαινον τινῶν εὐπατρι-
δῶν, οἵτινες ἐκνέμενον τὴν νῆσον. Αἱ δὲ τῶν

λόγων ἐπιγραφαί, τῆς φρενητιώσεως ἐκείνης ἑκατον-
τατηρίδος ἄσχημοι παρατυπώσεις, ἔχουσιν οὕτω·
*Ἡ Πολιτικὴ Κιβόρα, ὁ Πελεκάν, ὁ Θρίαμβος, τὸ
Ἀγαλμα, ὁ Ναὸς τῆς Δόξης, ὁ Ἀγγελος, ἡ Ἰδέα
τῆς Εὐνομίας, ἡ Ἀξία, ὁ Ἥρω.* Ἐπαινετώτερος
βέβαια ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἀνὴρ, ἐὰν συνετέλει τὸ
ὑφ' αὐτοῦ ἐπιχειρηθὲν ἔργον, ἦτοί τὴν σύνταξιν τοῦ
εἰς τὸν Σπῶν καὶ τὸν Οὐήλερον ἐπαγγελθέντος λε-
ξικοῦ. Ἀλλ' οὐδένα βέβαια λανθάνει ὅτι τοιοῦτων
πονημάτων τὴν μὲν ιδέαν καὶ εἰς μόνος ἀνὴρ εὐκό-
λως συλλαμβάνει, τὴν δὲ ἐκτέλεσιν μόλις πολλοὶ
ὁμοῦ κατορθοῦσιν. Οὕτω καὶ ὁ Βαρίνος ὁμολογεῖ
ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λεξικοῦ αὐτοῦ τὰ μέ-
γιστα συνεισέφερεν ὁ ἡμέτερος Ἀλέξανδρος ὁ
Πολυλάς.

Συνεστώσης ἔτι τῆς ἀκαδημίας τῶν Ἑξησφαλισ-
μένων, ἐτέρων συνῆγεν ὁ Καπέλλος ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τοῦ ὀνομάσας τῶν *Εὐκάρπων*, εἴτε *Εὐφόρων* (*dei
Fertili*), ἐπὶ σκοπῷ ἵσως νὰ διεγείρῃ τὴν ἀμιλλ-
αν, ἢ καὶ ἐπ' ἐλπίδι νὰ δρέψῃ ἐκ τῆς δευτέρας
κρείττονας καὶ πλουσιωτέρους καρπούς. Ἡ νέα ὁ-
μως ἀκαδημία δὲν ἀνεδείχθη φερώνυμος, ἀλλὰ καὶ
παντάπασις ἀκαρπὸς διελθοῦσα, οὐδὲν ἕτερον κα-
τέλιπεν εἰς ἡμᾶς πλὴν τοῦ φιλοῦ ὀνόματος.

Ὅτι δὲ καὶ ὁ Γερμανὸς ὁ Ρασούζεστης, γνωστὸς
διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερὰν λειτουργίαν πρὸς
ὑπεράσπισιν τῶν τελετῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἀνατο-
λικῆς ἐκκλησίας συνταχθέντα ὑπομνήματα, πρὶν
ἢ καθῆσθαι εἰς τὸν Ἀγκύρας ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον,
καὶ Γαβριὴλ ὁ Βλάσης, ὁ γράψας τὰς περὶ μυστη-
ρίων Παρατηρήσεις, πρῶτον μὲν παρὰ τῇ Μεγάλῃ
Ἐκκλησίᾳ χρηματίσας διδάσκαλος τῶν Ἑλληνικῶν
γραμμάτων καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν, ὕστερον δὲ μη-
τροπολίτης Ἀρτης, καὶ Φίλιππος προσέτι ὁ Καρ-
τάνος, ὁ βίβλον τινὰ καθ' Ἑβραίων συντάξας, συν-
εκάθηστο καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῇ ἀκα-
δημίᾳ τῶν Ἑξησφαλισμένων, τοῦτο φαίνεται εἰς
ἐμὲ εὐχῆς μᾶλλον ἢ πίστεως ἄξιον.

Χωροῦντες δὲ κατὰ λόγον τῶν χρόνων ἐπιτρέ-
χουμεν καὶ τὰ περὶ Μάρκου Ζανδέρη, ἐπαινουμένου
διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ, καὶ
τὰ περὶ Στυλιανοῦ Μάστρακα, οὗτινος καὶ ἔχομεν
*Theoremata contra communes jurisconsulto-
rum sententias ex utroque jure deprompta.*

Ὁ Ἀγγλὸς καὶ ὁ Γάλλος περιηγητῆς, ἐν ᾧ ἐξαγ-
γέλλουσιν ἔτι ὑπάρχουσιν τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἀκαδη-
μίαν, λαλοῦσι καὶ περὶ δύο Κρητῶν, οἵτινες εὐ-
ρον ἐν αὐτῇ ἐντιμὸν ἐνδιαίτημα, ὅποτε ἡ πατρίς
αὐτῶν, ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον πολεμηθεῖσα, ὑπέκυψε
τελευταῖον εἰς τὸν βάρβαρον ἐκεῖνον ζυγόν, τὸν ὁ-
ποῖον εἰσέτι ἡ ψυχρὸς τὰ πάντα σταθμίζουσα πυ-
λιτικὴ δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς ν' ἀποσείσωσιν ἀπὸ
τοῦ γενναίου καὶ ἀνυπομόνου ἀνέχοντος. Τούτων δὲ
ὁ μὲν ἦτο Γεράσιμος ὁ Βλάχος, οὗτινος γινώσκετε
τὸν *Τετράγλωσσον Θησαυρὸν* καὶ τὴν *Ἀρμορίαν
ὀριστικὴν τῶν ὄντων*. Βλέπετε, Κύριοι, τὰ ἐρεί-
πια ἐκεῖνα, καὶ τοὺς οὕτω τελέως κατηδαρισμέ-
νους τοίχους παρὰ τὴν ἐν Παλατιόλῃ τῆς Θεσπιά-

κου μονήν; Ἐκεῖ διέτριβε καθηγούμενος ὁ Βλάχος, ἐκεῖ ὁ Σπών καὶ ὁ Οὐήλερος ἐπεσκέψθησαν τὸν σεβασμίον γέροντα, οὐτινος ἡ βιβλιοθήκη ἐπλούτει παλαιῶν θεολογικῶν χειρογράφων. Ὑπὲρ τὰ εἰκοσι τούτων ἦσαν ἀνέκδοτα, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ καὶ αἱ Ὠριγένης ἐξηγήσεις εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, καὶ οἱ λόγοι Ἑρραῖμ τοῦ Σύρου. Εἴθ' ἐσώζοντο ἐτι τὰ χειρόγραφα ταῦτα ἐν τινὶ βιβλιοθήκῃ, ὡς ἐν τῇ Ἀμβροσιανῇ φρουροῦνται ἄλλα πολύτιμα, τὰ ὅποια ὀλίγον πρότερον ὁ καρδινάλιος Φριδερίκος Βορρόμαϊος κατάρθωσε νὰ λάβῃ ἐκ Κερκύρας. Ἀλλ' ὑποπτεύω μὴ καὶ ταῦτα ἐπικατέλαβεν ἀναξία τύχη· διότι τῷ 1681 ἀνακηρυχθεὶς παμψηφεί μνητροπολίτης Φιλαδελφίας, ὡς ἐπεγράφετο τότε ὁ ποιμὴν τῆς ἐν Ἑνετίᾳ καὶ Δαλματικῇ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, μετέβη ὁ Βλάχος ἐκ Κερκύρας εἰς τὴν πρωτεύουσάν. Ἀποθνῶν δὲ μετὰ τρία ἔτη ὑπέργηρος, κατέλιπε τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην εἰς τὴν ἐκεῖ ὀρθόδοξον ἀδελφότητα. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπειροκαλίαν ἀνθρώπων οἵτινες δὲν γδύναντο νὰ τιμῶσι κατ' ἀξίαν τὸ δῶρον, ὅχι ὀλίγα τῶν βιβλίων τούτων, σεσηπότα ἤδη ἀπὸ νοτίας καὶ σητόδρωτα πολλαχού, εἶδον ἐγὼ, νέος ἔτι ὢν, προκείμενα ἐπ' ἀγοραίων τραπεζῶν εὐτελέστατα ὄντα. Ἦσαν δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἀναμειγμένα καὶ τὰ ἐτι ἀνέκδοτα αὐτοῦ τοῦ Βλάχου, διότι ὁ φιλόπονος οὗτος ἀνὴρ, χρηματίσας πολλάκις διδάσκαλος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ Εὐαγγελίου κήρυξ, κατέλιπε συλλογὰς, ἐκλογὰς, σύμμικτα, σημειώσεις, ὑπομνήματα ἰδιοχειρῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ νέαν Ἑλληνικὴν γεγραμμένα, διαίρεσας αὐτὰ εἰς τεσσαράκοντα βιβλία. Ἐκ πάντων τούτων σώζονται ἐν μὲν τῇ Μαρκιανῇ Βιβλίᾳ τρία περὶ ῥητορικῆς διδασκαλίας, παρ' ἐμοὶ δὲ εἰς τὰ ὀκτὼ βιβλία τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως (Ἀριστοτέλους) παραφράσεις καὶ ζητήματα, καὶ ὁμοίως παραφράσεις καὶ ζητήματα, εἰς τὴν τοῦ Πορφυρίου εἰσαγωγήν.

Ἀνεψιὸς τοῦ Βλάχου καὶ ὁδηγὸς τῶν περιηγητῶν εἰς ἐπισκεψὲν αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἱερομόναχος Ἀρσένιος Καλλοῦδης, ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάρχου, μαθητὴς τοῦ ἐν Παταύῳ πανεπιστημίου, πεπαιδευμένος τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν θεολογίαν. Καὶ οὗτος δὲ, ὡς οἱ αὐτοὶ περιηγηταὶ ἱστοροῦσιν, εἶχε συλλογὴν τινὰ χειρογράφων, ἐν οἷς καὶ τι Πολυλλόγιον ἀνέκδοτον Ἰωάννου τοῦ Ἀμασκηνοῦ, ὡς ἂν ἐπιτομὴ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, καὶ ὑπομνήματα τοῦ Πτωχοπροδρόμου εἰς τοὺς ὕμνους τῆς ἐκκλησίας. Τοῦ τελευταίου τούτου χειρογράφου εἶναι σήμερον κτήτωρ ὁ προσιλέστατος ἡμῶν συνέταιρος, ὁ μετὰ τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν παιδείαν τὴν Ἑλληνικὴν κληρονομήσας ἅμα καὶ τὸ περισωθὲν τοῦτο κειμήλιον τοῦ λογίου καὶ ἐναρέτου θείου αὐτοῦ Ἀνδρέου Πετριτσόπουλου. Χρηματίσας δὲ ὁ Καλλοῦδης, γυμνασιάρχης καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τῷ ὑπὸ τοῦ ἐκ Βεργίας φιλοσόφου ποιητοῦ Κωττουνίου Ἰδρυθέντι πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας, ἐπανῆλθεν εἰς Κέρκυραν ἐπὶ βοηθείᾳ τοῦ γηραιότερου θείου. Ὅτε δὲ προσε-

κλήθη ἐκεῖνος εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ἑδρὰν, διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀνεψιὸς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἐτι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐκεῖνων ὑπομελανίζων λαμβὸς καὶ τὸ ἐπίγραμμα:

«Κοινοβιοκράντωρ ἀγνωστόκου κόρης.»

Συνθέσας δ' ἐπιγράμματα καὶ πανηγυρικοὺς, ἐτελεύτησεν ἐν Κερκύρᾳ ἐτῶν ἤδη τριῶν καὶ ἐβδόμηκοντα, οὐδὲν ἕτερον δημοσιεύσας εἰμὴ τὸ Προσκυνητᾶριον τῶν ἱερῶν τόπων ὑποῦ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλὴμ. Ἐνετίησι ἀρχῇ, εἰς 8ον.

Τῶν ἐξηφαλισμένων ἡ ἀκαδημία ἔπαυσε τέλος τῷ 1716, κατ' ἐποχὴν δεινότητι μὲν πρὸς τὴν Κέρκυραν διὰ τοὺς ἔνεκα τῶν πολιορκούντων Ὀθωμανῶν ἐπηρτημένους κινδύνους, αἰτίας δὲ ἄλλαις, διότι κατ' αὐτὴν ἐγεννήθη καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν καὶ τοῦ πανελληνίου ἀριπρεπέστατος φωστὴρ ὁ μετὰ ταῦτα Εὐγένιος, τότε δὲ ἐκ τῆς εὐσήμες ἡμέρας καθ' ἣν ἡ Κέρκυρα ἠλευθερώθη Ἐλευθέριος ὀνομασθεὶς, ὡς πάλαι ποτὲ ὁ Ἀθηναῖος τραγικός, γεννηθεὶς καθ' ἣν ἡμέραν οἱ συμπολίται αὐτοῦ κατέστρεψαν ἐν Εὐρίπῳ τοὺς Πέρσας Εὐριπίδης ἐκλήθη.

Ἀλλὰ τῷ 1732 νέα πάλιν ἀκαδημία ἀνεφάνη ἐν Κερκύρᾳ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Quos Phoebus vocat errantes, αἰνιττομένη ἴσως τὴν διασποράν τῶν πρώτων ἀκαδημαϊκῶν, τοὺς ὁποίους διὰ τῆς φωνῆς αὐτοῦ συνήθροίζεν αὐθις ὁ θεὸς τῆς ποιήσεως, ὡς πάλαι ποτὲ συνῆγε τὰς ἀγέλας καθ' ὃν χρόνον βουφορβῶν ἐθήτευε παρ' Ἀδμήτῳ. Τίνες δὲ οἱ τὴν ἀκαδημίαν ταύτην τῶν πλανωμένων συγκροτοῦντες, ποῖα τὰ ἔργα, καὶ πόσος ὁ βίος αὐτῆς, δὲν γδύνῃθιν νὰ ἐξιχνεύσω. Ἐν τῷ πελάγει τῆς λήθης, ὡς περ λείψανα ναυαγίου, ἐπτά ὅχι ἄκομψα Λατινικὰ δίστιχα, ἐπιγράμμά τι συναπαρτίζοντα, ἐπέτυχον ν' ἀνακαλύψω. Ὁ ἄγνωστος αὐτῶν ποιητὴς ἀποτείνεται πρὸς τὸν ἐνταῦθα γενικὸν προνοητὴν, Μαικήναν ὄντα τῆς ἀκαδημίας, καλούμενον δὲ Γεώργιον ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Γριψανῶν τῶν κοινῶς ἀπὸ τοῦ στέμματος τῆς οἰκογενείας Χρυσοδένδριον ὀνομαζομένων. Αἱ ἀγναι Ἑλικωνιάδες παρθέναι, ἅδαι ὁ ποιητὴς, ἀφ' οὗ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν Γετικὸν ζυγὸν ἔκαμψε τὸν γενναῖον αὐχένα, δακρυρρόουσαι περιεσκόπουν ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ Παρνασσοῦ ἐὰν ἡ δύναμις νὰ εὐρωσι παρὰ τινὶ φίλῃν ἐπικουρίαν, καὶ τὸν οἰκτίρμονα ἐκείνον, ὅστις, συναλγῶν μετ' αὐτῶν τὴν πολυδάκρυτον τύχην, νὰ ὑποδεχθῇ τὰς ταλαιπώρους ὑπὸ τὴν φιλόξενον αὐτοῦ στέγην. Ἐν ᾧ δὲ τῇδε χάκεισε περιπλανώμεναι εἴλητον καταφυγὴν, προσέπεσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εὐσκιον καὶ χρυσόκομον δένδρον. Ἐκεῖ αἱ ἀπατριδες, παρὰ τὰς δάφνας τοῦ μουσηγέτου θεοῦ καὶ τῆς Ἀέρης τὰ χρυσταλλοειδῆ γάματα, ἀναλαβοῦσαι ἀπὸ τῆς πολυχρονίου καὶ ἀγριαῆς αὐτῶν πλάνης, χροῦνται πάλιν δι' εὐκάμπτων καὶ τεχνικῶν δακτύλων τὰς λεγυφώρους νεύρας τῆς ἐκ πολλοῦ σιωπῆς λύρας.

Εἰς τὰς ἑδρας τῆς ἀκαδημίας ταύτης εἰκάζομεν

ὅτι συνεκάθηστο καὶ δύο Τριαντάφυλλοι, ὁ μὲν, ὁνόματι Ἰωάννης, συγγραφεὺς εἰκοσιῆς μελυδρίων (soneti) καὶ ἐνὸς ποιήματος δι' ὀκταστίχων ὁμοιοτελεύτων (ottava rima) ἐξυμνοῦντος τὸν βασιλοπαιδὰ τῆς Πολωνίας Φριδερίχον τὸν Χριστιανόν· ὁ δὲ, Χριστόφορος ὀνομαζόμενος, παραφράσας δι' ἑνδεκασυλλάβων ὁμοιοκαταλήκτων στίχων τοὺς οἰκούς τῆς Θεοτόκου. Ἐτι δὲ, ἐρ' ὅσον τοῦλάχιστον ἐπεδήμει ἐν τῇ πατρίδι, καὶ Σπυρίδων ὁ Μίλικς, πρεσβύτερος καὶ διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς πρῶτον μὲν ἐν Κερκύρᾳ, ἔπειτα δὲ καὶ ἐν Ἐνετίᾳ, οὗτινος ἔχομεν Διδάχῃς εἰς τὴν τεσσαρακοθήμερον, καὶ λαμπρὰν τινὰ ἔκδοσιν τῶν Συνόδων, καὶ ὁ χρηματίσας ἀρχιδιάκονος τοῦ Φιλαδελφίως Ἰωάννης ὁ Βούλγαρις, ὅστις εἰς τὰ *Artha eulabias* ἐκρυβέντα εἰς τὴν μετάστασιν τῆς Θεομήτορος προσέθηκεν ἄσμα λυρικόν, ἐν ᾧ μετχειρίζομενος τὸ μέτρον καὶ τὴν τάξιν τῶν παρ' Ἰταλοῖς ἀσμάτων (canzone), ἐδίδαξε διὰ παραδείγματος, τὸ ὅποιον οἱ μετὰ ταῦτα δὲν ἐμιμήθησαν κατὰ πάντα, πῶς ἡ νῦν λαλουμένη Ἑλληνικὴ ἀνέχεται εὐκόλως τὸν χαλινὸν τσοσύτων πρὸς αὐτὴν ἀγνώτων ποικίλων μέτρων καὶ συνδυασμῶν.

Ἀλλὰ διατί μετὰ τούτων νὰ μὴ συγκατατάξωμεν καὶ Ἀντώνιον τὸν Στρατηγόν, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐκυτὸν καλεῖ Κερκυραῖον, καὶ ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Προκοπίου εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ὡσαύτως ἀποδιδόμενος, λέγεται ἅμα ὑπ' αὐτοῦ καὶ Καθηγητῆς τοῦ ἐν Παταύῳ Κωππουριατοῦ Φροτιστηρίου, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεκαυμένος τῇ τε θύραθεν φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ ἱερᾷ θεολογίᾳ, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης; Κατέλιπεν ὁ Στρατηγὸς βραχέως ἔπη ἐν ἐκάστῃ τῶν γλωσσῶν τούτων, καὶ Ἰταλικὴν εἰς πεζὸν λόγον μετάφρασιν τῆς Ἑκάτης τοῦ Εὐριπίδου. Ἢ δὲ μετὰ τῶν ἡμετέρων αὐτοῦ συναριθμήσῃ οὐχὶ τύσον πρὸς τὴν Κέρκυραν, ἔχουσιν ἄνδρας οὐδαμῶς ἐκείνου ἐλαττωμένους, ὅσον πρὸς αὐτὴν τῶν πραγμάτων τῇ ἀλήθειαν διαφέρει, διότι οἱ ἀνεψιοὶ αὐτοῦ ἐν γῇ ἀλλοθιῶν γεννηθέντες, ἐπὶ σκοπῷ ἔσωσ' ἀπολαύσωσι πλειόνων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως προνομίων, ἀνέρερον τὸ γένος αὐτῶν εἰς τὴν Κρήτην. Τούτων δὲ ὁ μὲν, ὁξυνοῦστατος καὶ εὐγλωττος συγγραφεὺς, ὁπαδὸς τῶν Ἰανσενίου δογματιῶν, ἐψηφίσθη ἐπίσκοπος τῆς νήσου Φάρου· ὁ δὲ ἄλλος, ὅστις καὶ εἰς ἔσχατον γῆρας προελθὼν, προθύμως παρ' ἐμοῦ διαπυνθάνομενος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὰ θαυμάσια, δακρύων χαρὰς ἐπλήρει τοὺς ἤδη πεπηρωμένους ὀφθαλμούς, ὑπῆρξε καθηγητῆς τῆς φυσικῆς πρῶτον μὲν ἐν τῷ τοῦ Παταύου, ὕστερον δὲ καὶ ἐν τῷ τῆς Πευίας πανεπιστημίῳ, διάδοχος τοῦ περικλεοῦς Οὐόλτου (Volta) καὶ γερουσιαστῆς τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου, καὶ πολλὰ κατέλιπε καὶ ποικίλης παιδείας πλήρη συγγραμματα, συνέταξε τὸ ναυτικὸν λεξικὸν καὶ ἐσχολίασε τὸν Οὐίτροϊον. Ἀλλὰ τὰ τῆς ἀκαδημίας τῶν Πλανωμένων καθιστορῶν, καὶ αὐτὸς ἔσως ἀπεπλήνθηεν τοῦ προκειμένου. Συγχωρηθῆτω δὲ καὶ τοῦτο

εἰς ἣν εἶχον φιλοτιμίαν ν' ἀναφέρω λόγου τινὸς ἀξίους συμπολίτας, καὶ εἰς τὴν ἐλπίδα συγχρόνως ὅτι πρὸς ὑμᾶς, εὐμενεῖς ὄντας καὶ φιλομούσους, δὲν θέλει διὰ ταῦτα ἀποβῇ δυσχερὴς ἢ ἐπὶ μικρὸν ἔτι καὶ τῶν ἐπομένων ἀκρόασις.

Δύο Κερκυραῖοι, οἵτινες ἠδύναντο βέβαια κατ' ἐποχὰς τῆς ζωῆς αὐτῶν διαφόρους νὰ κοσμήσωσι τὴν ἀκαδημίαν, δὲν φαίνεται πιστευτὸν ὅτι ἐχηματίσταν ἐταῖροι ἐκείνης. Τούτων δὲ ὁ μὲν εἶναι Φραγκίσκος εἴτε Φιλόθεος Προσαλέντης ὁ ὀρθόδοξος μαθητῆς, οὗτινος τὸ ἐν Ἀμστελδαμῶν τυπωθὲν βιβλίον ὑπῆρξεν ἡ κοπὴς τῶν ἱερῶν τοῦ διδασκάλου δοξασίῶν, καὶ πολλῶν μέχρι τοῦδε ἀξιούται ἐπαίνων διὰ τε τὰ ἐν αὐτῷ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὴν περὶ τὰς γραφὰς ἐμφαινομένην τριβὴν. Εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἡ δημοσίευσίς τῶν διδασκῶν αὐτοῦ, ἐν αἷς δι' ἀπλοῦ ὕφους μᾶλλον ἢ δι' ἐντέχνου ῥητορείας εἰσπνεῖται καὶ τῆς ὀργασίας καὶ τῆς ἠθικῆς τὴν ἀλήθειαν. Ἐπίσης ἄξιον νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ φῶς εἶναι καὶ τὰ διεξοδικὰ αὐτοῦ καὶ σοφὰ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον ὑπομνήματα, πάντα ὅλους τόμους συμπληροῦντα εἰς φύλλον. Ὁ δὲ ἄλλος εἶναι ἕτερος Στυλιανὸς Μάστρακας, συντάκτης τῆς Ἑφημερίδος τῶν φιλολόγων, καθηγητῆς δὲ τοῦ δικαίου ἐν τῷ τοῦ Παταύου πανεπιστημίῳ, ἐνθα καὶ ἐξερόνησε τοὺς μετὰ ταῦτα ἐν Ἐνετίᾳ τυπωθέντας τέσσαρας λόγους, τοῦτέστι *De auctoritate atque usu juris civilis — De stipulationum origine et natura — De dominio maris — De fontibus juris civilis*. Ἐπέμφοι δὲ καὶ σύμβουλος τοῦ ἐν Βιέννῃ τῆς ὑποθέσεως τῶν Ἐνετιῶν ἐπιτετραμμένου διὰ τὰς ἀναμέσαν τῆς πολιτείας καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰουλίου Φόρου ἐγερθείσας φιλονεικίας, καὶ τὰ μέγιστα κούδαιμνε κατὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην. Οἱ δύο οὗτοι συμπολίται ἡμῶν δὲν ἦσαν, νομίζω, τοῦ συστήματος τῆς ἀκαδημίας, διότι ὁ μὲν ἀπεδήμει τῆς ἰδίης πατρίδος, ὁ δὲ ὑπὸ μοναχικὴν σχῆμα ἀρετὰς ἀσκήων ἀναχωρητοῦ, ἡγάπα μᾶλλον τοῦ σχολαστηρίου τὰ στενὰ ὅρια, ἐνθα καὶ εὐσεβῶς ἀνέτεινε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς μελέτας.

Μέχρι δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶναι τὸ ἀπαντῶμενον χάσμα, καὶ οὐδεὶς ἔκτοτε περὶ ἀκαδημιῶν λόγος. Ἀλλ' αἱ ἐπιστῆμαι καὶ ἡ φιλολογία ἀναγράφουσιν εἰς τὰ χρονικά αὐτῶν ὀνόματα Κερκυραίων τοιαῦτα, ἀφ' ὧν ἤχως τις ἐξικνούμενος ἐνταῦθα φαίνεται διακόπτων τὴν σιωπὴν μου. Ἀσμένως δὲ καὶ εἰς τούτους ἤθελον ἀπονεύειν τὸν προσήκοντα ἐπαινον, ἂν δὲν μ' ἀπέτρεπεν ἰσχυρῶς ἡ σκέψις ὅτι μέχρι μὲν τούτου ἡ ἐξιστόρησις τῶν ἐπιμελοῦς τινος ἀνιχνεύσεως δεομένων δὲν ἦτο ἔσως τῆς εὐμενεῖας ὑμῶν ἀναξία, ἡδὲ δὲ ἡ τῶν πασιγνώστων διήγησις καὶ ἀληθὴν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ. Αὐτοὶ τίς ἐξ ὑμῶν ἀγνοεῖ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν Εὐγενίων, τῶν Νικηφόρων, τῶν Βονδιωλῶν, ἢ τίς δὲν δύναται νὰ ἐξαριθμήσῃ καθ' ἓνα τοὺς συγκροτοῦντας τὸν ἀκόλουθον ταῦτοις ἐλάσσονα μὲν ἀλλ' ἐντιμον καὶ ἀγαθοεργὸν ὄμιλον; Εἰς

τούτους λοιπὸν προσειπόντες τὸ χαίρειν, ὥς ἂν εἰς φίλους, ἀφ' ὧν μακρυνόμεθα ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἴδωμεν πάλιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ ἀρμοδιωτέρῳ, ὑπερβῶμεν ἐπτά ὕλας δεκαετηρίδας τῆς πατρίου ἡμῶν γραμματολογίας, ἥτις συναφθεῖσα κατ' ἀνάγκην μετὰ τῆς πολιτικῆς δὲν ἔμεινεν ἀτρεπτος πρὸς τὰς ἀήθεις καὶ συχνὰς καὶ ποικίλας ἐκείνης μεταβολάς. Φθάνομεν οὕτως εἰς τὴν Ἰονικὴν ἀκαδημίαν, τὴν κατὰ τὸ 1808 συσταθεῖσαν, ὁπότε ἡ νῆσος ὑπέκρουεν εἰς τὸ σκῆπτρον τοῦ δορυκτήτορος ἐκείνου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν δόξαν ἐπέλειψεν ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος, καὶ θάνατος ὡς ὁ τοῦ τελευταίου τῶν Γραικῶν αὐτοκράτορος.

Ἡ Ἰονικὴ ἀκαδημία συνισταμένη ἐξ εἰκοσιπέντε περίπου μελῶν, εἶχε κατὰ τὰς νήσους καὶ ἀνάπασαν τὴν Εὐρώπην ἀντεπιστέλλοντας καὶ ἐπιτίμους ἐταίρους, καὶ τὰς προσηγορίας ταύτας ἐλάμπρυναν ἔτι μᾶλλον ἐνδοξοὶ ἄνδρες, ἀσμένως συνεκφέροντες αὐτὰς μετὰ τοῦ ἰδίου ὀνόματος ἐν τοῖς προμετωπίαις ὧν ἐδημοσίεον οἰκείων πονημάτων. Ἐσέμνυνε δὲ τὸ καθίδρυμα καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἡ μαχρία, καὶ ἡ κυβέρνησις περιέθαλπεν αὐτὸ διὰ βοηθημάτων. Αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις ἐγίνοντο μὲν ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ, ἐνίοτε δὲ, αἱ μετὰ πάσης τελοῦμεναι ἐπιστημότητος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ τῆς γερουσίας. Τοῦ αὐτοκράτορος ὁ ἀντιπρόσωπος δὲν ἀπηξίωσε νὰ συναριθμηθῇ μετὰ τῶν ἄλλων ἀκαδημαϊκῶν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μονάρχης ὄχι μόνον δὲν ἡγνόει τὸ ἀρτισύστατον τοῦτο καθίδρυμα, ἀλλὰ καὶ εἶπε ποτὲ ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἔμελλε μάλιστα νὰ προέλθῃ εἰς τὰς χώρας ταύτας ἡ εὐημερία, πρὸς ἣν καὶ κατέτεινεν ἀληθῶς ἡ ἀκαδημία τὰς ὠφελίμους αὐτῆς μελέτας. Ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς ἐξῆλθε καὶ ἀγρονομικὴ τις ἐπιτροπὴ, καὶ δύο βραβεῖα, ἕκαστον ἐξακοσίων φράγκων, προϋτίθεντο κατ' ἔτος εἰς τοὺς συγγραφεῖς οἵτινες ἤθελον πραγματεῖσθαι τελειότερον τὰς ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀκαδημίας προβαλλομένας ὑποθέσεις. Ἡ ἡμετέρα χώρα εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, αὐτόχρημα ποίησις καὶ ἱστορία διὰ τε τὰς ἐκ φύσεως κοσμούσας αὐτὴν καλλονάς, καὶ διὰ τὰς ἀναμνήσεις, ὅσας διετήρησαν εἰς ἡμᾶς οἱ συγγραφεῖς, καὶ ὅσας τὸ ἔδαφος καθ' ἑκάστην ἀποκαλύπτει. Πρόχειρα δὲ καὶ εὖωνα εἶναι τὰ πρὸς τὴν ἀσκήσιν τῶν καλῶν γραμμάτων ἐξωτερικὰ βοηθήματα, καὶ αὐτὰ τὰ εἰς τὴν πολυμαθεῖαν μᾶλλον ὑπηρετοῦντα δὲν εἶναι δυσεπίτευκτον χρῆμα. Ἡ δὲ θρησκεία τῶν πατέρων ἡμῶν, πολεμουμένη ὑπὸ θεολήπτου τινὸς μισαλλοδοξίας, ἐξέκλυσεν ἐν ἡμῖν ἔτι μᾶλλον τῆς υπερασπίσεως ἅμα καὶ τῆς ἀρσιώσεως τὸν ζῆλον, καὶ ἐνταῦθεν οἱ συγγραφεῖς ἡμῶν ἀνέδειξαν ἴδιον μορφῆς χαρακτῆρα. Ἀλλ' αἱ ἐπιστῆμαι δὲν δύνανται ν' ἀκμάζωσιν ἐνθα ἡ ἔκτασις τῆς χώρας εἶναι μικρὰ καὶ ὀλίγος ὁ πληθυσμὸς, ἰσχυρὰ δὲ καὶ πλούσια καὶ βιομήχανα τὰ δυναστεύοντα ἔθνη. Διὰ ταῦτα ἐὰν ἐξαιρεθῇ Πέτρος ὁ Σόντιος (οὗτινος ἱκανὸς ἐπαινος εἶναι ἡ μετὰ τοῦ περιβοήτου Φρακαστόρου συνάψασα αὐτὸν φιλία), ὁ παρατηρήσας τὸν κατὰ

τὸ 1532 ἀπὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 4 Δεκεμβρίου ἀναφανέντα κομήτην, οὐδένα, ὅσον ἐγὼ οἶδα, μέχρι Νικηφόρου καὶ Εὐγενίου, ἀριθμεῖ ἡ Κέρκυρα τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν εἰδήμονα ἄνδρα. Ἀλλὰ καὶ τούτων πάλιν τῶν ἐπιστῶν πολιτῶν, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου, κατὰ τὸ 1756 συσταθὲν σχολεῖον, ἐν ᾧ δημοσίως ἐδίδασκε τὴν γεωμετρίαν καὶ πειραματικὴν φυσικὴν, καὶ τὰ ὑφ' ἑκατέρου τυπωθέντα τῶν ἐπιστημῶν τούτων πονήματα, οὐδεμίαν εὐρόντα ἐφαρμογὴν, ὥς φυτὸν ἐν ξηρᾷ γῇ ἐμαράνθησαν.

Ὅτε δὲ Γαλλικαὶ φάλαγγες μετίβησαν ἐνταῦθα ἵνα ἐρεδρεύσωσιν ἐν ὅχρῳ πόλει, ἦλθον μετ' αὐτῶν καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, ταυτὸν εἰπεῖν μαθηματικοί. Οὗτοι προσληφθέντες εἰς τὴν ἀκαδημίαν ἀνεξισογόνησαν τὸ καθίδρυμα, ἀξίως προεδρεύοντος τοῦ τότε συνταγματάρχου Βωδράνδου, οὗτινος τὸ ὄνομα οὐδενὸς χροῖζει ἐπαίνου, ἀφ' οὗ ὁ Βασιλεὺς τῶν Γάλλων κατέστησεν ἔπειτα αὐτὸν Μέντορα τοῦ ὠκυπόρου υἱοῦ καὶ διαδόχου. Τὸ ὄνομα τούτου καὶ τὸ τοῦ περιωνύμου γεωμέτρου, τοῦ νῦν ὁμοτίμου τοῦ βασιλείου, Δυπίνου, καὶ μόνον δύνανται νὰ ἐρελκύσωσι τὸ βλέμμα τοῦ παρατηρητοῦ.

Διηρέθη ἡ ἀκαδημία εἰς τρεῖς τμήματα, τὸ τῶν φυσικομαθηματικῶν, τὸ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, τὸ τῆς γραμματολογίας καὶ καλλιτεχνίας,

« ὡς φησὶν ἡ φησὶν φησὶν ἀρύγη, φύλα δὲ φύλοις. »

Πλέον τοῦ δέοντος περὶ τῶν προτέρων ἀκαδημιῶν εἶπον, ἔλαττον δὲ τοῦ δέοντος θέλω εἰπεῖ περὶ ταύτης. Ἐκεῖ μὲν ἡ ἀγνοία τῶν πεπραγμένων ἐξέτρεπεν εἰς παρεκβάσεις τὸν κάλαμον, ἐνταῦθα δὲ τῆς ὕλης ἡ ἀσθενία ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως συντετμημένον τὸν λόγον, ἂν καὶ ἐκ τῶν ἐπτά ἐτῶν, ἐφ' ἃ ἡ ἀκαδημία διήρκεσε, περὶ τεσσάρων μόνον ἡδυνήθην νὰ συλλέξω εἰδήσεις, διότι, ὡς τῆς Σιζύλλης τὰ διασκορπιζόμενα φύλλα, οὕτω διεσκορδίσθησαν αἱ λοιπαί. Θέλω λοιπὸν ἀπαριθμῆσαι ὅσα κατὰ τὴν τετραετίαν ταύτην ἀνεγνώσθησαν ὑπομνήματα, καὶ μετὰ τῶν ἐπιγραφῶν θέλετε ἀκούσει καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συγγραψάντων αὐτὰ ἀνδρῶν τῆς ἀκαδημίας, ὧν τις συγκαθήμενος μεθ' ὑμῶν ἐνταῦθα, προτρέπει διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ εἰς μίμῃσιν ἐκείνης, οἱ δὲ πλεῖστοι, εἴτε προβεβηκότες, εἴτε ἄωροι ὑπὸ θανάτου ἀναρπασθέντες, ποθοῦνται μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἣν καὶ ἐκόσμησαν καὶ ὠφέλησαν πολυτρόπως, παρ' ὑμῶν δὲ, καὶ τὴν ἱκανότητα τιμώντων ἀξίως καὶ τὴν ἀρετὴν, ἀπολαμβάνουσιν ἔτι καὶ νῦν τὸν προσήκοντα ἐπαινον.

Τοιαῦται μὲν ἐγένοντο, Κύριοι, αἱ προηγηθεῖσαι ἀκαδημαῖαι· ἡ δὲ, ὥσπερ ὀργῶντος ἐδάφους αὐτομάτως ἀναφυόμενον ἄνθος, τετάρτη ἐγείρεται ἡ παρούσα. Ἴδιον τῶν γερόντων εἶναι νὰ ἱστορῶσι τῶν παρελθόντων χρόνων τὰ γεγονότα, ἴδιον δὲ τῶν νέων νὰ παρασκευάζωσι διὰ τῶν ἔργων ὑπόθεσιν εἰς τῶν μελλόντων χρόνων τὴν ἱστορίαν. Καὶ ὑμεῖς

θέλετε, ὡς ἐλπίζω, παρασκευάσει, ὑμεῖς οἱ πολ-
λῆς ἤδη καὶ ποικίλης ἐπιστήμης θεράποντες, φιλο-
μαθεῖς ἅμα καὶ πολυμαθεῖς, ἀήττητοι διαμένοντες
πρὸς πάντα τῆς ἀργίας τὰ ἀπατηλὰ θέληγτρα, ἔ-
χοντες μὲν ἀδιαλείπτως πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν ἡμέ-
τερον στωϊκὸν φιλόσοφον, διατηροῦντες δὲ ὅχι μόν-
ον, ἀλλὰ καὶ προεμβάλλοντες τῇ θεῇ συνάρσει τὴν
εὐδοξίαν τῆς πατρίδος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.

—ooo—

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Τῶν ἀναγνωσθέντων ὑπομνημάτων εἰς τὴν Ἱονι-
κὴν Ἀκαδημίαν ἀπὸ τοῦ 1808 μέχρι τοῦ 1812.

—*~*~*~*

ΤΜΗΜΑ Α'.

Rapport des poids et mesures des Iles Io-
niennes, de l'Albanie et de l'empire ottoman
à celles de France. (Arnaud, Augoyat Cas-
sigli et Dupin en commission).

Sur un moyen de faire les moulins dans
les Iles Ioniennes, et autres parties de la
Grèce et sur la pierre de Milos. (Augoyat).

Projet pour la construction de routes cham-
pêtres pour l'île de Corfou. (Τοῦ αὐτοῦ).

Rapport sur le charbon fossile et sur la
poix minérale del'île de Corfou. (Augoyat et
Dupin).

Saggio sullo stato della Medicina, Chirur-
gia, e Farmacia, del Jonio. (Capodistria Gio-
vanni).

Sulla leva di seconda specie e sulle ruote
di vettura. (Cassigli).

Degli effetti del terremoto negli edificj, spe-
cialmente in qual parte di essi. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulla corallina dell'isola di Cefalonia. (De-
la-Porta Nicolò ἀντεπιστέλλων).

Sul vajuolo delle pecore. (Donà Giovanni).

Sui prati artificiali — come sieno da ante-
porsi ai naturali — e come si possano appli-
care facilmente alla posizione topografica del-
l'isola. (Τοῦ αὐτοῦ).

Intorno al corallo che pescasi nelle acque
corciresi. (Τοῦ αὐτοῦ).

Intorno al vario colore degli uomini. (Τοῦ
αὐτοῦ).

Intorno all'acido d'agresto infuso nell'acqua
usato dagli Epiroti contra l'epilepsia. (Frank
ἀντεπιστέλλων).

Sull'absus alpini o cismè degli Arabi o cis-
matu de'Turchi, come rimedio contra le of-
talmie. (Τοῦ αὐτοῦ).

Corsi pratici sull'innesto vaccino. (Gan-
gadi Stamo).

Esperienze sull'alga marina. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sui marmi di Spartilla. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulla pescagione del corallo nelle acque
di Corfù. (Mordo Lazzaro).

Del pane di ghianda. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulla voracità di Bato e Milone. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sullo starauto. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sui marmi di Spartilla. (Τοῦ αὐτοῦ).

Della necessità dell'acqua abbondante in
ogni ben regolata città, e della formazione
delle cisterne che più convengono all'isola
nostra. (Parmesan).

Memoria e riflessione sull'innesto vaccino.
(Petrizzi ἀντεπιστέλλων).

Sul croco dell'isola di Corfù. (Trivoli Pieri
Michele).

Flora corciresa. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulle cause del terremoto. (Τοῦ αὐτοῦ).

Meteorologia per l'anno 1809. (Theotoky
Emanuele).

Almanach corcyréen pour l'année bissextile
1812. (Τοῦ αὐτοῦ).

ΤΜΗΜΑ Β'.

Sui Cimiterj. (Arliotti Demetrio).

Ricerche statistiche intorno alla città e
territorio di Prevesa. (Armeni Carlo ἀντεπι-
στέλλων).

Statistica di Cerigo. (Condoleo Giovanni
ἀντεπιστέλλων).

Analyse des offices de Ciceron. (Delaret).

Sull'abolizione nell'isola di Corfù della
pesca a vento. (Melichi Antonio).

Sull'amore. (Mordo Lazzaro).

Sulla virtù. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sul commercio di Corfù. (Trivoli Pieri Mi-
chele).

Notizie statistiche sull'isola del Zante. (Ro-
ma Dionisio).

Sugli studj delle donne. (Teotochi Ema-
nuele).

Dissertazione storico-critica sulle leggi ro-
mane da Romolo fino a d'nostri. (Vlassopoulos
Steliano).

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Ode à Napoleon. (Anonyme).

Discours pour l'inauguration de l'Acadé-
mie. (Bandrand).

Ode a Napoleone. (Calichiopoulos Altavilla).

Sulla morte di Demetrio Macri. Visione.
(Delviniotti Nicolò).

L'Istro domato. (Τοῦ αὐτοῦ).

Ode a Napoleone. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sullo spirito dell'istituzione atletica. (Donà
Giovanni).

Osservazioni intorno alcuni versi d'Omero relativi alla Feacia, e sull' antica città di Feaci. (Τοῦ αὐτοῦ).

Traduction de la seconde Olynthiaque de Démosthènes avec des notes grammaticales et philologiques. (Τοῦ αὐτοῦ).

Ῥοδὴ κατὰ μίμησιν Πινδαρικὴν πρὸς Ναπολέοντα. (Ἰδρυμένου Ἀνδρέου Ἱερέως).

Ῥοδὴ εἰς τοὺς ἐν Λιβήρνῳ παρισκούντας φιλογνεῖς Γραικούς. (Τοῦ αὐτοῦ).

Ῥοδὴ τῇ Ἑλλάδι. (Τοῦ αὐτοῦ).

Λόγος πρὸς τοὺς νέους τοῦ Ἰονίου περὶ ἀνάγκης τῆς σπουδῆς τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. (Μαυρομάτου Νικολάου).

Εὐγεῖον ἐγκώμιον εἰς ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν. (Τοῦ αὐτοῦ).

Ῥοδὴ εἰς Ναπολέοντα. (Τοῦ αὐτοῦ).

Δοκίμιον περὶ πολιτισμοῦ Φαιάκων καὶ Κερκυραίων κτλ. (Μελίτη Ἀντωνίου).

Carattere di Buffon e di Gibbon. (Mordio Lazzaro).

I secoli della poesia. (Pieri Trivoli Michele)

Dell'uso e dell'abuso della filosofia. (Τοῦ αὐτοῦ).

Elogio di Antonio Trivoli Pieri. (Τοῦ αὐτοῦ).

I secoli della poesia. (Prossalendi Doria Steliano)

Dei recenti seavi praticati in Argos. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulla vita d'Omero attribuita ad Erodoto.

Sui mattoni scritti e sui monumenti fittili dell'antica Corcira. (Τοῦ αὐτοῦ).

Sulla situazione dell'antica città de'Feaci. (Τοῦ αὐτοῦ).

Carmina (Rhodostami Antonii).

Elogio a Napoleone (Geotochi Emanuele)

Elogio di Cristoforo Colombo. (Vlassopulo Steliano).

ΤΟ ΕΝ ΩΛΙΑΡΩ (ΑΝΤΙΠΑΡΩ) ΑΝΤΡΟΝ,

Καὶ τινα περὶ αὐτῆς καὶ τῶν αὐτῆς κατοίκων.

—οοο—

Πλεῖστοι μὲν ὅσοι ἰδόντες ἐθαύμασαν τὸ ἐν Ὠλιάρῳ ἄντρον, οὐκ εὐάριθμα δὲ καὶ συνεγράψαν ὑπὸ τῶν κατὰ διαφόρους χρόνους ἐπισκευθέντων αὐτὸ, ἀπὸ Λαπέρου καὶ Τουρνεφόρτου καὶ Μουκεβίλου μέχρις ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. Μετὰ περιγραφὰς δὲ τοσοῦτον ἐξόχους οὐδὲν τι ἀπελείρθη ἰσως ἄξιον λόγου. Καὶ ὁμῶς τὸ σπήλαιον τοῦτο περιέχει τοσοῦτον ἀξιοπερίεργον, ὥστε ὑπὸ ποιήλας ἐντυπώσεις δυνατόν νὰ ἐμφανισθῇ τῷ εἰσιόντι. Ἐθυμώθητι τὸ κλειδοσκοπικὸν καθ' ἑκάστην

στροφὴν ἀλλοιόν τι παρίσταισι τῷ ὄρῳ. Οὕτω κἀνταῦθα, νῦν μὲν τοῦτο, νῦν δὲ ἐκείνο κινεῖ εἰς θαυμασμόν τὸν θεατὴν. Ὁ μὲν θαυμάζει τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς πρώτης εἰσόδου, ὁ δὲ ἐκπλήττεται ὑπὸ τῶν ἀμέτρων σταλακτιτῶν, ὁ δὲ τέρπεται ἀναιμνησκόμενος τοῦ κινδυνώδους καὶ μυθιτοριώδους τῆς καταβάσεως καὶ ἀναβάσεως, καὶ οὕτω καθέξῃς.

Τίνος δ' ἕνεκα τὸ μὲν σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου νῆτόχῃς νὰ ἔχῃ πολλοὺς τοὺς θαυμαστάς, οὐδεὶς δὲ ἢ μακρὸς λόγος περὶ τοῦ νησιδίου τούτου καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ κατοίκων γίνεται παρὰ πᾶσι τοῖς ἐκείθεν ἐπανοῦσιν; Ὁ λόγος προχειρότατος ἢ μὲν νῆσος μικρὰ καὶ ἄγονος, οἱ δὲ κάτοικοι ὀλίγοι καὶ ἀγροῖκοι· τί ἄρα τὸ διάφορον ἔχουσιν; Οὐδοῦκοντα περίπου οἰκογένηται, ἔτοι ψυχὰς 350, κατὰ κλειστοὶ τὸ πρὶν ἐν χωρίῳ τινι δίκην φρουρίου περικλεινόντος πυργίσκον νῦν κατερημαμένον, οἰκίσκοι εὐτελεῖς καὶ πενιχροί, καὶ ἄλλα τοιαῦτα λόγου ἀνάξια, ἰδοὺ ἡ νῦν Ἀντίπαρος, ἀπέχουσα ἑκατοντάδα περίπου βημάτων ἀπὸ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ διαχωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς Πάρου, ὅστις, πλευστὸς μὲν παντὶ πλοίῳ διὰ τοῦ νοτίου στομίου εἰσπλέοντι, ἀδιάβατος δὲ πρὸς τὸ βόρειον τοῖς τῆς δευτέρας τάξεως πλοίοις καὶ τοῖς ἔτι πρὸς, σχηματίζει λιμένα πανταχόθεν ἀσφαλῆ. Οὗτος ἦν τὸ ὁρμητήριον καὶ τὸ καταστέριον τῶν πειρατῶν τῶν λυμνημένων μέχρις ἐσχάτων τῶν χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὸ Αἰγαῖον. Ἐντεῦθεν ἐξορμώμενοι οἱ διαβόητοι πειραταὶ Κατραμάδος καὶ Λούλιος, τρώγον καὶ ἐρήμωσιν ἐνεποίουν τοῖς πλέουσι καὶ τοῖς νησιώταις. Μετὰ τῶν ἀχρείων τούτων γαιτόνων οἱ δυστυχεῖς Ὠλιάριοι νῦν μὲν φιλεῖ συνάπτοντες φόβῳ, νῦν δὲ συμπλεκόμενοι βίᾳ, διστέλουν πενόμενοι καὶ ἀδοξοῦντες. Ἀπὸ τῶν καταστραπτικῶν τούτων ἐπιδρομῶν τῶν πειρατῶν Ἀλγερίνων, Σαρκενῶν, Μανιατῶν καὶ ἄλλων, προσφυλάττοντο διὰ τῶν τειχῶν τοῦ χωρίου αὐτῶν καὶ τοῦ πυργίσκου οἱ Ὠλιάριοι.—Μανιώδῃ προσβολῇ ὁδοῦκοντα Κρητῶν πειρατῶν ἀντεκρούσαμεν γενναίως, καυχώμενοι μοι ἔλεγεν Ὠλιάριός τις, ἅταν σκωπτικῶς πῶς ἐλάλουν περὶ τοῦ φρουρίου αὐτῶν.

Ἀξιοδάκρυτος δὲ ἀληθῶς ἡ στασιμότης τῶν ἀνθρώπων τούτων. Οὐδὲ βῆμα προόδου εἰς τὸν ἀνθρωπισμὸν ἐγένετο παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν περιηγητῶν Λαπέρου καὶ Τουρνεφόρτου μέχρις ὧρας. Σκαλεύοντες οὐχὶ πᾶσαν, ἀλλὰ μέρος τῆς χώρας αὐτῶν, ἀλιεῖοντες ἰχθύας καὶ σπάγγους, ξυλευόμενοι ἐκ τῶν θάμνων τῆς ἐαυτῶν νήσου, καὶ μετακομίζοντες καυσόξυλα καὶ ἄνθρακας εἰς τὴν γαίτονα Πάρου καὶ Σύρον καὶ Θήραν, ἀποζῶσι. Ἐλὼν 100 συκῶν περίπου καὶ 40—50 ἐλαιῶν, οὐδὲν ἄλλο δένδρον ἀπῆντησα κατὰ τὴν νήσον ταύτην. Μοὶ ἔλεγέ τις τῶν ἐγχωρίων, ὅτι ἐκτὸς τῶν δύο ἱερῶν, τοῦ Οἰκονόμου καὶ τοῦ Σακελλαρίου, καὶ ἐνός ἢ δύο ἄλλων, τοῦ Κοτμά καὶ τοῦ Παύλου, οὔτε τὸ ἄλφα γνωρίζει ἄλλος τις. Πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχον σχολεῖον δημοτικόν, ἐν ᾧ κύζανετο μὲν